

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

25 november 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR STAATSHERVORMING, ALGEMENE ZAKEN EN VERZOEKSCRIFTEN

Interpellatie van de heer Emiel Verrijken tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren
Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van de heer Hugo Marsoul tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over eventueel overleg tussen de federale en de Vlaamse regering betreffende het voorontwerp van archiefwet

Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften

Woensdag 25 november 1998

VOORZITTER : De heer Johan Sauwens

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.20 uur.*

Interpellatie van de heer Emiel Verrijken tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Verrijken tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren.

De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, het is u bekend dat de Belgische staat vanaf zijn oorsprong op cultureel gebied nog meer dan op andere gebieden enorm centralistisch was ingericht. Dat was het logische gevolg van de revanche van de Franse revolutie en bezetting, onder het motto 'La Belgique sera latine, ou elle ne sera pas.'

Vlaanderen heeft dat principe op cultureel gebied gedurende meer dan anderhalve eeuw ervaren. Het toen nog relatief belangrijke kunstpatrimonium werd uit Vlaanderen weggehaald en naar Brussel gebracht. Het Museum van Schone Kunsten te Brussel is daardoor voor 80 percent samengesteld uit voorwerpen die uit Vlaanderen werden weggehaald in de negentiende eeuw, toen de adel en andere machthebbers nog veel kunst bezaten.

Minister Martens heeft een interessant ontwerp van decreet ingediend over de volkskunst. Zijn uiteenzetting was nogal academisch vermits het

grootste deel van de Vlaamse volkskunst voorwerpen niet is tentoongesteld, maar verborgen ligt in de kelders van het Halfeeuwfeestmuseum, de zogenaamde Cinquantenaire.

Toen België de weg van de federalisering opging, werd eerst in een culturele zelfstandigheid voorzien. Dat is de bevoegdheid die elke centrale staat als eerste schoorvoetend afstaat. Dat is ook in Frankrijk het geval, waar nu volksdansjes in de regionale talen worden toegelaten. Het is dus normaal dat de Belgische staat eerst een culturele verantwoordelijkheid verleende aan de deelstaten, met voorbehoud van – in cauda venenum – de belangrijkste culturele instellingen van het centralistische België. Vandaag wil ik spreken over het enige federale museum op Vlaams grondgebied, namelijk het zogenaamde Museum van Midden-Afrika in Tervuren in Vlaanderen, dat eigenlijk het koloniale museum was van de Belgische staat.

Het is geen recent boek dat ons de euveldeken van Leopold II en zijn schorremorrie aan het licht bracht. De oude boeken – ik bezit ze alle drie – werden nu geactualiseerd in een nieuw werk. Daaruit blijkt dat Leopold II zonder overdrijven de grootste misdadiger tegen de mensenrechten was in de negentiende eeuw. Men schat het aantal moorden dat door de Belgen werd begaan in Midden-Afrika op tien miljoen. De bevolking werd totaal uitgeroeid. Het is nu een republiek van overlevenden. Het feit dat de mensen daar zo slaafs onderworpen waren heeft er wellicht mede toe geleid dat ze tot op heden moeilijk de volheid van hun zelfstandigheid schijnen te kunnen ontdekken.

Misschien kan er later worden getwist over een verdeling van de oude kunst die uit Vlaanderen is weggehaald. Het enige belangrijke museum dat Vlaanderen nog heeft, bevindt zich in Antwerpen. De collecties zijn uitsluitend samengesteld uit de verzamelingen van ridder van Herborn en van burgemeesters onder het bewind van onze goede

Verrijken

koning Willem der Nederlanden. Zonder die schenkingen was er geen museum. Na de Belgische oproer is Willem jammer genoeg onmiddellijk vertrokken.

Het museum in Tervuren is het enige in Vlaanderen dat immoreel is. De buit van de Belgische dwingelandij in Congo werd er opgestapeld. Het Congolese volk heeft niets meer. De meeste houten voorwerpen zijn niet echt oud. In tropische landen bewaart het hout moeilijk door vochtigheid en termieten. Wat zich in het museum bevindt aan goud-, koper- en ivoorkunst is alles wat het Congolese volk bezat.

We stellen voor dat bij de eerstvolgende grondwetsherziening het in Vlaanderen gelegen Belgische koloniale Museum voor Midden-Afrika, terug onder Vlaams bewind wordt gebracht. Tevens stellen we het Vlaams Parlement voor om de collectie van het museum terug te geven aan het volk van Congo. Ik ben geen verdediger van het terugbrengen van alle kunstvoorwerpen naar hun land van oorsprong : de geschiedenis is wat ze is. Voor dit museum werd echter het ganse cultuurbezit van een volk weggehaald onder de dwingelandij van Leopold II en zijn schorremorrie, die tien miljoen moorden hebben begaan.

Het is misschien wel het enige museum dat in zijn huidige vorm eigenlijk niet aanvaardbaar is. Ik stel voor dat u dit bespreekt met de centrale overheid en met uw collega's van de Waalse overheid. Ook in Wallonië is er namelijk een federaal museum : ik meen dat het over landbouw gaat en dat het werd bevorderd tot een nationale culturele instelling omwille van het taalevenwicht. Ons gaat het echter om het in Tervuren gelegen museum, dat in de huidige tijd niet meer aanvaardbaar is. Voor het volk van Afrika moet dit een heel slecht voorbeeld zijn. Het museum vereeuwigd de ergste koloniale dwingelandij die welk volk dan ook heeft gekend.

Ten slotte zou ik u willen voorstellen – maar dat is louter een denkoefening – in het gebouw in Tervuren een museum onder te brengen over de Vlaamse strijd en onafhankelijkheid en over het streven van het Vlaamse volk om een onafhankelijk volk te worden in het concert der volkeren van Europa. Het is een interessant gebouw, dat door Vlaanderen zelf werd opgetrokken. Op zich is het achtenswaardig in zijn niet oninteressante negentiende-eeuwse, ietwat bombastische Leopold II-stijl. Dit zou er een humane bestemming voor zijn. We zouden het gebouw kunnen benutten om er de

lange en moeizame strijd van het Vlaamse volk aan de – vooral jonge – Vlamingen voor te stellen.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, toen ik het interpellatieverzoek van de heer Verrijken las, dacht ik dat hij een specialist was in het openen van dozen van Pandora. Ik dacht dat hij erop uit was om alle kunstschaten terug te sturen naar het land of de regio van oorsprong. Nu heeft hij dit ontkend.

In zijn tekst stond ook dat het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in België nog volgestouwd zit met in Vlaanderen geplunderde kunstwerken. Ik denk dat er meer Vlaamse kunstwerken in het buitenland zijn dan er in België zijn gebleven. Ik meen mij te herinneren dat Karel de Stoute zijn veldtochten – en dat waren er nogal wat – financierde met onder andere schilderijen en wandtapijten.

Ik neem aan dat het voorstel van de heer Verrijken om de kunstschaten terug te sturen naar Congo niet is ingegeven door bekommernis om de zwarte bevolking.

De heer Emiel Verrijken : Toch wel.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Voor 1960 was er in Elisabethstad, het huidige Lubumbashi, een zeer waardevol museum met Afrikaanse kunst. In het begin van de jaren zestig woedde er een secesseoorlog voor de afscheiding van Katanga. Het land werd toen bezet – of geholpen, afhankelijk van het standpunt dat men inneemt – door UNO-soldaten. Begin juli is het daar winter, en de soldaten vonden het wat frisjes. Ze vonden er niets beter op om zich in dit museum te verwarmen en een vuurtje te stoken met de aanwezige kunstschaten. We zijn jaren later gaan kijken. Behalve de muren stond er eigenlijk niks meer.

Er is in dat land niet zoveel veranderd. Ik vrees dat het terugsturen van kunstschaten naar het land van oorsprong nog nefaster zou zijn dan in 1960 het geval was. Iedereen die de situatie in het huidige Congo kent, weet dat het land volledig aan de grond zit. Alles wat niet te heet of te zwaar is, wordt sowieso doorverkocht aan de meest biedende.

In tegenstelling tot de heer Verrijken pleit ik ervoor om de schatten in Tervuren te houden, en er in samenwerking met jonge Afrikanen een zeer open museumbeleid te voeren. Laat de kunstschaten van Afrika, voorlopig althans, alstublieft in Tervuren.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, zonder in detail te treden, wil ik de dubbele opdracht van het museum even schetsen. Er is een museale afdeling die aandacht besteedt aan de dierkunde, geologie, mineralogie, archeologie, geschiedenis, kunst en antropologie van pre-industriële volkeren. Daarnaast is er het onderzoek dat op Afrika is toegespitst.

Het gaat hier om een wetenschappelijk-culturele instelling die onder de bevoegdheid van de federale regering ressorteert. In de discussienota voor een verdere staatshervorming (Stuk 253 (1995-1996) – Nr. 1) staat duidelijk dat men over de toekomst van deze instellingen zal moeten praten tijdens een nieuwe dialoog over de staatshervorming.

We hebben in het verlengde van dit standpunt aan de administratie de opdracht gegeven om de wetenschappelijk-culturele instellingen te screenen. Dit sluit aan bij de krachtlijnen inzake het wetenschaps- en technologiebeleid, die de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften op 2 juli 1997 goedkeurde : 'Wat betreft elk van de federale wetenschappelijke instellingen dient er een doorlichting te gebeuren en dient er nagegaan te worden wat de beste structuren en financieringsmechanismen zijn zodat het kennispotentieel, de activiteiten en het patrimonium van elk van hen maximaal kan worden gevaloriseerd, aansluitend bij de materiële bevoegdheden van de deelstaten.'

Voor zover mij bekend waren alle fracties het hierover eens. We hebben over deze instelling geen bevoegdheid. Er is een gemeenschappelijke optie om dit in de toekomst te veranderen, en die optie werd niet zozeer door een communautair standpunt ingegeven. Ik heb bij de bespreking gezegd dat er een mogelijke desinteresse is van de federale instellingen voor nationaal gebleven musea. De bron droogt wat op, waardoor het moeilijk is om de uitvoering behoorlijk te verwezenlijken. Ik zal binnenkort een rapport krijgen over deze screening.

Het museum heeft verschillende opdrachten. De kunstcollectie is relatief beperkt. Het gaat om voorwerpen die werden aangekocht of geschonken, en het gaat dus niet om in beslag genomen voorwerpen. Over de kunstcollectie werd aan het einde van de jaren zestig een diplomatiek akkoord gesloten met Zaïre. Dit hield onder meer in dat België Zaïre hielp bij de uitbouw en het beheer van het eigen cultureel patrimonium. Een deel van

de collectie werd aan Zaïre geschonken. In ruil zag Zaïre af van iedere mogelijke verdere claim op de collectie. Dit betekent dat er volgens de internationale rechtsregels geen rechtsgrond is om een eventuele eis tot teruggave te ondersteunen. Met betrekking tot een niet zo grote, maar toch aanzienlijke kunstcollectie is er dus een heel bijzondere afspraak tussen België en Zaïre. Voor veel andere collecties in de wereld is dit niet het geval.

Er werd een vraag gesteld over de opportuniteit. We moeten ons daarbij toch afvragen of Congo in het geval van volledige teruggave van de collectie, in staat zou zijn om die degelijk te beheren en te behoeden voor plundering. Hopelijk verbeteren de omstandigheden er snel.

Tenslotte moet de opmerking dat kunst de absolute eigendom van een volk is, wat worden genuanceerd. Kunst is evengoed een bijdrage aan de mensheid en is grensoverschrijdend. Ik verwijs hierbij ook naar de Unesco-conventies over het erfgoed van de wereld. De Unesco aanvaardt de notie dat kunst gemeenschappelijk erfgoed is.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : Mijnheer de voorzitter, ik wil even opmerken dat de woorden van mevrouw Verwimp racistisch getint zijn. Dat de soldateska in 1960 in een noodsituatie kunst in brand stak, wil niet zeggen dat een volk zijn cultureel erfgoed niet kan bewaren.

Ik geef toe dat de huidige situatie in Congo wat verward is, maar daarover heb ik het niet in deze interpellatie. De kunstwerken kunnen onder de beste omstandigheden worden bewaard in musea in België of Vlaanderen tot we oordelen dat het volk in staat is zijn kunstschat op een waardige wijze tot zich te nemen.

De minister-president heeft geen antwoord gegeven op mijn vraag. We weten allemaal dat kunst niet uitsluitend toebehoort aan de landen waar de kunst is ontstaan. In dit geval gaat het echter over een plundering van kunstschat. Ik zal niet in detail treden, maar zeker 80 percent voor de collectie werd geschonken door de katholieke Kerk. Niemand kan beweren dat de Kerk in de negentiende eeuw geen dominante machtspositie had. Het volk werd beroofd, en daarover kan niet worden getwist.

Vlaanderen is misschien het armste volk op het vlak van eigen kunstschat. Vergelijk Vlaanderen maar eens met Noord-Nederland. Wat me echt

Verrijken

kwetst is de situatie van het museum van Brussel. Niet in de lang vervlogen tijden van Karel De Stoute, maar tijdens het Belgische regime in de negentiende en het begin van de twintigste eeuw heeft het museum Vlaanderen systematisch beroofd. Het museum van Brussel beschikt over een buit van bijna alles wat na 1830 in Vlaanderen overbleef.

Mijnheer de minister-president, ik zal hiervan maar één voorbeeld geven. Het kan misschien een aanzet zijn om er in de kerstperiode even over na te denken. Het enige werk van Pieter Bruegel de Oudere dat Antwerpen deze eeuw nog bezat, was in privé-bezit. In 1902 werd de collectie-Huybrechts – toen de belangrijkste collectie in Antwerpen – uitverkocht. Die was gehuisvest in de Maria-Theresialei, waar ik toevallig woon, al is het pand volledig verbouwd. De enige Bruegel werd gekocht door het toenmalig ministerie van Wetenschap en Onderwijs met Vlaams geld, want niettegenstaande hun benarde financiële toestand zijn Vlamingen altijd de grootste belastingbetalers geweest. Het werk werd, tegen de zin van het museum van Antwerpen, overgebracht naar het museum van Brussel.

Mijnheer de minister-president, ik stel voor dat u met uw gekende zin voor onderhandelen en diplomatie, enkele symbolische werken zou terugvragen. Het werk waarover ik het had kan hier een van zijn. Ik vergat u te zeggen dat het om de 'Volksstelling van Bethlehem' van Pieter Bruegel de Oudere gaat. Dit werk is nu het belangrijkste stuk van het museum van Brussel, maar komt uit een Antwerpse verzameling van deze eeuw. Ik zal u niet vervelen met andere voorbeelden. Ik heb ook niet het recht om duizenden gevallen te beschrijven, maar ik ben wel in staat om het te doen.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, ik wil even een opmerking maken over wat de heer Verrijken over mijn woorden heeft gezegd. In mijn verhaal ging het niet over Congolese soldaten die een vuurtje stookten, maar over de UNO-troepen die het koud hadden.

Mijnheer Verrijken, in uw tekst stelt u duidelijk dat de collectie kunstvoorwerpen aan Congo moet worden teruggegeven. Nu beweert u iets anders, want u zegt dat de kunstvoorwerpen toch in België kunnen blijven.

De heer Emiel Verrijken : Ze kunnen voorlopig in België blijven.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Verrijken werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Hugo Marsoul tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over eventueel overleg tussen de federale en de Vlaamse regering betreffende het voorontwerp van archiefwet

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Marsoul tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over eventueel overleg tussen de federale en de Vlaamse regering betreffende het voorontwerp van archiefwet.

De heer Marsoul heeft het woord.

De heer Hugo Marsoul : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, via de media heb ik in de loop van augustus vernomen dat federaal minister Ylief op 24 juli een voorontwerp van archiefwet heeft laten goedkeuren door de federale ministerraad. Dit voorontwerp zou zijn overgemaakt aan de Raad van State voor advies, zodat het kan worden ingediend en besproken in de federale Kamer en Senaat. Werd over dit voorontwerp overleg gepleegd met de Vlaamse regering ?

Er zijn meerdere redenen om dat te vragen. Ik heb het voorontwerp in mijn bezit. Specifiek met betrekking tot de artikels 2 en 3 ervan heb ik de indruk dat minister Ylief wat wild om zich heen slaat, vooral gezien het oordeel van de Raad van State. Dit orgaan zegt immers ondubbelzinnig dat dit een gemengde materie is, waarvan de bevoegdheid niet duidelijk af te bakenen is.

Marsoul

Dit voorontwerp legt ook een aantal nieuwe lasten op voor de gemeenten, de provincies, de kerkfabrieken en de intercommunales. De adjunct-kabinetschef van minister Ylieff verklaarde : 'Een nieuwe archiefwet dringt zich op omwille van de federalisering van het land. We beschikken over twee adviezen van de Raad van State over dit onderwerp, waaruit blijkt dat iedere gemeenschap haar verantwoordelijkheid moet opnemen ten opzichte van haar archieven. Maar dat hoeft het sluiten van samenwerkingsakkoorden met gemeenschappen en gewesten niet te beletten.' Het archiefwezen is een belangrijk gegeven in ons cultuurpatrimonium. Men kan het beschouwen als een geheugen. Dat het geheugen wordt uitgewist, zoals dat nu gebeurt, is naar mijn gevoel onaanvaardbaar, zowel vanuit cultureel als vanuit historisch oogpunt. Vlaanderen staat terzake een beetje verder dan Wallonië. In Vlaanderen zou ongeveer 15 percent van de gemeenten een degelijk archiefbeheer organiseren. In Wallonië is dat nog veel minder. Er werden een aantal voorstellen ingediend opdat er toch schot zou komen in deze problematiek. Maar dit lijkt me moeilijk.

Mijnheer de minister-president, is er over dit voorontwerp overleg gepleegd met de Vlaamse regering ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte leden, ik sluit me graag aan bij het betoog van de heer Marsoul. Er leeft inderdaad bijzonder veel onbehagen in de wereld van het archiefwezen en -beheer.

Er worden inderdaad een aantal initiatieven voorbereid door de federale minister van Wetenschapsbeleid, de heer Ylieff. Anderzijds is het zo dat het archiefwezen in menig opzicht behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen. Niet alles, dat geef ik meteen grif toe. Dat zou kunnen inhouden dat we een onderscheid moeten maken tussen rijksarchieven en gemeenschapsarchieven. Voor alle duidelijkheid, de privaatrechtelijke archieven behoren uiteraard tot onze bevoegdheid. Maar het Rijksarchief behoort momenteel tot de federale wetenschappelijke instellingen. Om een optimale werking te bewerkstelligen moet er volgens ons op dat vlak een ontkoppeling plaatsvinden.

Mijnheer de voorzitter, ik wil erop wijzen dat ik samen met de heer Van Grembergen terzake een voorstel van resolutie (Stuk 107 (BZ 1995) – Nr.1) ingediend. Dit document handelt over de optimale toekomstgerichte splitsingsmogelijkheid van het archiefbeheer naargelang het rijksarchieven of gemeenschapsarchieven zijn. Door omstandigheden heeft men ongeveer twee jaar geleden heel kort wat aandacht gewijd aan dit voorstel, maar we hebben er nooit over kunnen stemmen. Ik meende toen nochtans te hebben opgemerkt dat de tekst binnen de commissie in goede aarde viel.

Mijnheer de voorzitter, is het mogelijk dat dit stuk opnieuw ter behandeling wordt ingediend ? Deze behandeling zou dan parallel kunnen gebeuren met de hoorzitting die begin januari 1999 plaatsvindt in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het archiefbeheer. We menen dat het aan de Vlaamse regering is om terzake de knoop door te hakken en het gemeenschapsonderdeel van de archivalia naar de gemeenschappen over te brengen.

De voorzitter : Wat dit laatste punt betreft is er ook nog steeds het voorstel van decreet van de heer Marsoul in verband met het archiefwezen (Stuk 90 (BZ 1995) – Nr.1), naast het voorstel van resolutie van de heren Vandenbroeke en Van Grembergen. U herinnert zich nog dat we naar aanleiding van de agendering een vraag hebben gericht aan de archivaris van het Vlaams Parlement, de heer Karel Degryse. Deze heeft ons een nota bezorgd. We hebben toen beslist de fracties de kans te geven zich daarover te bezinnen. Ik stel voor dat we, los van het antwoord van de minister-president, zowel het voorstel van decreet als het voorstel van resolutie eind januari, begin februari opnieuw op de agenda plaatsen. Dan zullen we, in aanwezigheid van de archivaris, de bespreking van die twee voorstellen voortzetten en beëindigen.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, dan heb ik nog een aanvullende vraag. Is het, gezien het feit dat in de commissie voor Onderwijs een hoorzitting hierover plaatsvindt, niet opportuun een gemengde commissie op te richten ?

De voorzitter : Dat lijkt me zinvol. Het is minister Martens, de minister van Cultuur, die terzake inhoudelijk bevoegd is. We zullen dat verzoek richten aan het Bureau.

Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben de heer Marsoul dankbaar voor deze kans om een en ander toe te lichten.

Dames en heren, het voorontwerp van archiefwet is na goedkeuring door de ministerraad op 24 juli jongstleden voor advies naar de Raad van State gezonden. Voor zover ik weet, werd dit advies nog niet uitgebracht.

De federale regering heeft over het voorontwerp van archiefwet geen overleg gepleegd met de Vlaamse regering. Toch kan men het voorontwerp niet aanvechten wegens bevoegdheidsoverschrijding. Het toepassingsgebied wordt immers beperkt tot de archieven van federale diensten en instellingen, provincies, gemeenten, kerkfabrieken, het Rekenhof, de Raad van State, de rechterlijke macht en andere, exclusief de archieven van de gemeenschappen en gewesten. Over de particuliere archieven expliciteert het voorontwerp dat enkel archieven betreffende de bevoegdheden van de federale staat worden bedoeld.

Artikel 24 van het voorontwerp brengt een wijziging aan de provinciewet aan, maar vermits deze nog niet is geregionaliseerd, kan hiertegen evenmin verzet worden aangetekend. Ik vestig bovendien uw aandacht op artikel 3 : '... de wet tevens kan worden toegepast op de gemeenschappen en de gewesten die in het kader van een samenwerkingsakkoord zouden besluiten zich aan te sluiten bij het door deze wet georganiseerde stelsel. Indien de gemeenschappen en gewesten zich niet aansluiten bij het door deze wet georganiseerde stelsel, blijven de bepalingen van de archiefwet van 24 juni 1955 van toepassing voor wat hen betreft.'

Alhoewel er geen strikt wettelijke verplichting bestaat tot overleg met de deelgebieden over de archiefwet, is dergelijk overleg volgens mij aangewezen. Ten eerste voorziet de ontworpen regeling in nieuwe lasten voor de gemeenten en provincies : de gemeenten worden verplicht een eigen dienst voor archiefbeheer uit te bouwen. Aangezien de gewesten bevoegd zijn voor de algemene financiering van de gemeenten en provincies, belangt dit ook hen aan.

Ten tweede is het archiefwezen een gedeelde bevoegdheid. De ontworpen wetgeving voorziet uitdrukkelijk in samenwerkingsakkoorden, hoewel slechts in een tweede fase op basis van federale wettelijke bepalingen. Bij een wettelijke regeling verdient het de voorkeur te zoeken naar een gemeenschappelijke basis voor de archiefregels.

Ten derde komt mijn standpunt overeen met vroegere afspraken die binnen het Overlegcomité werden gemaakt. Ik citeer even uit de beslissing van het Overlegcomité van 7 maart 1995, waarbij een gemengde werkgroep werd voorgesteld : '... een gemengde werkgroep federale staat, gemeenschappen en gewesten samen te roepen op initiatief van de federale minister van Wetenschapsbeleid, met de doelstelling het geheel van de archiefproblematiek te onderzoeken en eventueel een samenwerkingsakkoord voor te bereiden'. Het Overlegcomité besliste op 7 maart 1995 om dit gezamenlijk te bekijken en vervolgens tot een samenwerkingsakkoord te komen. Voor zover ik weet, is die werkgroep tot op heden nooit samengeroepen. Vandaar dat ik in overleg met de minister van Cultuur, de heer Martens, de federale overheid heb verzocht overleg te plegen over de archiefregeling, wat een gemengde bevoegdheid is. We hebben samen een brief geschreven aan de federale minister van Wetenschapsbeleid en een kopie ervan bezorgd aan de premier. Dat is trouwens onze gewoonte.

Strikt gezien bestond er geen dwingende plicht tot overleg. Omwille van de drie redenen die ik heb aangehaald en de afspraak die binnen het Overlegcomité werd gemaakt, is het echter aangewezen overleg te plegen.

Tevens ben ik bereid samen met de archiefsector na te gaan of en in welke mate de Vlaamse overheid zich kan aansluiten bij de federale archiefregeling. Indien er redenen zijn van historische, archivistische of organisatorische aard om ons niet bij de federale archiefregeling aan te sluiten, moet een Vlaams archiefdecreet gestalte krijgen na overleg met de archiefsector.

De voorzitter : De heer Marsoul heeft het woord.

De heer Hugo Marsoul : Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil het wel nog even versterken. Toen in 1970 de gemeenschappen bevoegd werden gemaakt voor culturele aangelegenheden, werd in de Senaatscommissie gezegd dat de culturele aangelegenheden onder meer betrekking hebben op de bescherming van het cultureel patrimonium. De minister van Communautaire Betrekkingen deelde toen mee dat de regelingen voor de archieven daaronder vallen. Ondertussen zijn een aantal dingen wel geëvolueerd via de parlementaire bespreking. Het staat wel als een paal boven water dat het om een gedeelde verantwoordelijkheid gaat.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister-president, een Vlaams archiefdecreet is wel degelijk meer dan wenselijk. Met uitzondering van enkele centrale instellingen voor het Rijksarchief zal het overgrote deel immers voor de gemeenschappen bestemd zijn. Meer specifiek voor het cultureel patrimonium, is het echt onvoorstelbaar wat er nu allemaal binnen het archiefwezen gebeurt. We hebben de ambitie om dit efficiënt uit te werken. Ik hoop dat men ons in staat zal stellen om dat ook daadwerkelijk te realiseren.

Minister-president Luc Van den Brande : Collega's, ik ben ten eerste begaan met wat er inzake het archiefwezen kan of moet gebeuren. Dat is ook de reden waarom we het initiatief hebben genomen om op dat vlak een aantal impulsen te geven. Op basis van de algemene beheersovereenkomst met het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen hebben we een basis van 3 percent die ons toelaat om het beleid voor een deel te oriënte-

ren op basis van projecten. In het kader van het fonds-Max Wildiers zal volgend jaar 200 miljoen frank ter beschikking worden gesteld voor een aantal projecten. Voor het jaar 2000 zal nog eens 100 miljoen frank ter beschikking worden gesteld. U zult het met me eens zijn dat dit een belangrijke bijdrage is.

Ik ben me er natuurlijk wel ten eerste van bewust dat dit geen antwoord is op de vraag naar de decretale onderbouw van het archiefwezen in Vlaanderen. Daar moeten we zeker en vast werk van maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.10 uur.*
